

UTBILDNINGSGRANSUTVÄRDERING MED EXTERN BEDÖMNING VID UTBILDNINGSVETENSKAPLIGA FAKULTETEN

Publicerad	https://uf.gu.se/utbildning/kvalitetsarbete
Beslutsfattare	Utbildningsvetenskapliga fakultetsstyrelsen
Handläggare	Evalise Johannisson och Sabina Machon
Beslutsdatum	2017-06-08, revidering 2018-11-27
Giltighetstid	Tillsvidare
Sammanfattning	<i>Policy för kvalitetssäkring och kvalitetsutveckling av utbildning vid Göteborgs universitet (Dnr V 2016/378) beskriver utgångspunkter och processer för kvalitetssäkring och kvalitetsutveckling av utbildningen vid Göteborgs universitet. Detta dokument beskriver hur Utbildningsvetenskapliga fakulteten och dess institutioner genomför utbildningsutvärdering med extern bedömning på grundnivå, avancerad nivå och forskarnivå. Dokumentet syftar till att vägleda alla aktörer inblandade i utvärderingsprocessen. Dokumentet är en lokalt anpassad version av den universitetsgemensamma <i>Vägledning för utbildningsutvärdering på grundnivå och avancerad nivå</i> (Dnr V 2016/378).</i>

Utvärderingsobjekt

Den kollegiala utvärderingsformen och bedömargruppens samlade rekommendationer bidrar till långsiktig kvalitetsutveckling och kvalitetssäkring av universitetets utbildningar. Fakultetsstyrelserna initierar utvärdering av all utbildning under en sexårsperiod i förhållande till de mål som anges i nationella författningar, lokala målsättningar och [Standarder och riktlinjer för kvalitetssäkring inom det europeiska området för högre utbildning](#) (ESG, se sid. 11-17).¹ Dessa mål konkretiseras i de 8 utvärderingskriterier som anges nedan. Fakultetsinitierad utbildningsutvärdering med extern bedömning är inte nödvändig för de utbildningar som granskas av Universitetskanslersämbetet (UKÄ) under aktuell period.

Fakultetsstyrelsen beslutar efter samråd med ansvarig institution vilka kurser, program, examina och/eller huvudområden som ska ingå i en och samma utvärdering.

Student/doktorandmedverkan

Studenternas/doktorandernas medverkan i planering och uppföljning av utvärderingen är mycket viktig. Vid Utbildningsvetenskapliga fakulteten säkras studentmedverkan primärt genom studenternas representation i beslutande och beredande organ.

Vad gäller studentmedverkan i den externa bedömargruppen och vid platsbesöket, se nedan.

Fakultetsextern bedömargrupp

Varje utvärdering genomförs av en bedömargrupp som består av vetenskapligt/konstnärligt och pedagogiskt sakkunniga, högskoleextern ledamot samt minst en studentrepresentant. Ansvarig institution² nominerar ledamöter till bedömargruppen. I samband med nomineringen utser ansvarig institution även en kontaktperson vid institutionen. Kontaktpersonen är fakultetens och bedömargruppens kontakt i frågor som rör den aktuella utvärderingen. Kontaktpersonen ansvarar för kallelser, information till anställda och studenter m fl inför platsbesöket samt eventuella resebeställningar.

Bedömargruppen inklusive ordförande fastställs av fakultetsstyrelsen.³ De vetenskapligt/konstnärligt kompetenta ska vara i majoritet i bedömargruppen och minst två av dessa ska komma från annat lärosäte än Göteborgs universitet. Företrädare för annan relevant kompetens kan också ingå i bedömargruppen.⁴ De olika medlemmarna av bedömargruppen bidrar i arbetet med sina skilda perspektiv.

De externa bedömare som är vetenskapligt/konstnärligt och pedagogiskt sakkunniga kan kompletteras med en bedömare från annan fakultet inom Göteborgs universitet. En sådan bedömare kan bidra med övergripande kunskap om universitetet och kan inspirera till nytänkande genom goda exempel från icke ämnesknuten utbildningsverksamhet vid universitetet. Universitetsintern delaktighet i bedömargruppen stimulerar och bidrar också till ett generellt erfarenhetsutbyte inom universitetet. En jämn könsfördelning i gruppen ska eftersträvas.

¹ Se ["Utbildningsvetenskapliga fakultetens preliminära sexårs-cykel för genomförande av utbildningsutvärdering med extern bedömning 2017-2023"](#)

² För utbildning på forskarnivå finns forskarutbildningsämnet ibland vid flera institutioner. Berörda institutioner samråder här inför nomineringen

³ Beslutas i normalfallet via ordförandeåtgärd

⁴ Som exempel på annan relevant kompetens kan nämnas tvärvetenskap, pedagogisk utveckling, kvalitetsarbete, VFU, internationalisering, hållbar utveckling, breddad rekrytering, genus och jämställdhet.

Inom ramen för dessa principer kan bedömargruppen sättas samman på olika sätt. Bedömargruppen ska bestå av följande medlemmar:

- Två vetenskapligt/konstnärligt och pedagogiskt sakkunniga från annat lärosäte
- Om möjligt, en vetenskapligt/konstnärligt och pedagogiskt sakkunnig från annan fakultet vid Göteborgs universitet
- En till två studenter/doktorander (från annan institution vid Göteborgs universitet och/eller från annat lärosäte med erfarenhet från studier i liknande utbildning)
- En högskoleextern representant som företräder relevant avnämarperspektiv

Bedömargruppens utvärderingskriterier och utlåtande

Bedömargruppens övergripande uppdrag är att granska utbildningens akademiska och pedagogiska kvalitet samt dess relevans för student/doktorand och samhälle. Bedömargruppen har att ta ställning till hur väl utbildningen svarar mot följande kriterier:

- *att de faktiska studieresultaten motsvarar lärandemål och högskoleförordningens examensmål*
- *att undervisningen sätter studenternas/doktorandernas lärande i centrum*
- *att undervisningens innehåll och form vilar på vetenskaplig och/eller konstnärlig grund samt beprövad erfarenhet*
- *att lärarna har aktuell och adekvat ämnesmässig, högskolepedagogisk och ämnesdidaktisk kompetens samt att antalet lärare står i proportion till utbildningens omfattning och innehåll*
- *att utbildningen är relevant för studenternas/doktorandernas och samhällets behov*
- *att studenterna/doktoranderna har inflytande i planering, genomförande och uppföljning av utbildningen*
- *att en för alla studenter/doktorander tillgänglig och ändamålsenlig studie- och lärmiljö föreligger*
- *att kontinuerlig uppföljning och utveckling av utbildningen genomförs*

För utbildning på forskarnivå ska bedömargruppen även särskilt granska de för utbildningen särskilt betydelsefulla aspekterna:

- *att doktoranderna har tillgång till en aktiv forskningsmiljö med tillräcklig ämnesdjup, ämnesbredd och omfattning*
- *att beakta doktorandernas möjlighet till samverkan både med forskare nationellt och internationellt samt med det omgivande samhället*

Fakulteten/institutionen kan vid behov kommunicera med bedömargruppen om några av kriterierna, delar av dem eller andra kriterier och aspekter är av särskilt intresse. (Sådana områden kan tex vara jämställdhet, internationalisering och/eller hållbar utveckling. Inspiration till andra områden kan eventuellt också fås via programrapport på grundnivå och avancerad nivå och ämnesrapport på forskarnivå.)

Bedömargruppens utlåtande ska, relativt varje bedömningskriterium (och i förekommande fall även de två punkterna rörande utbildning på forskarnivå), bedöma huruvida den granskade utbildningen:

1. Sammantaget svarar väl upp mot kriteriet. (Mindre brister som identifierats anges.)
2. Uppvisar brister kopplade till kriteriet. (Bristerna anges och ev. förslag till åtgärder listas.)
3. Bedömargruppen kan inte, utifrån underlag och platsbesök, bilda sig en tillräckligt underbyggd uppfattning om huruvida utbildningen lever upp till kriteriet eller inte.

Utöver detta sammanfattar bedömargruppen i ett bedömarutlåtande (mall för bedömarutlåtande laddas ner via [webb](#))⁵ vad som eventuellt behöver utvecklas för att utbildningen ska möta ovan nämnda kriterier. Bedömargruppen bör också analysera utbildningens styrkor och svagheter och ge förslag på åtgärder för att höja utbildningens kvalitet.

Bedömargruppen kan också uppmärksamma goda exempel i utbildningen. Vidare kan bedömargruppen med fördel ange möjliga lärosäten/utbildningar för benchmarking med syfte att främja det kommande utvecklingsarbetet.

Innan bedömarutlåtandet färdigställs ges fakulteten och institutionen möjlighet att kommentera eventuella sakfel och att komma med eventuella förtydliganden.

Fakultetskansliets stöd till bedömargruppen

Fakulteten bistår bedömargruppen med

- en kontaktperson på fakultetskansliet
- tydlig information om uppdraget
- förslag på tidsplan och koordinering av deadlines
- information vid upptaktsmöte (se nedan)
- övrig organisering av platsbesök, t ex lokalbokningar

Underlag för utbildning på grundnivå och avancerad nivå

Beslut om vad som utgör underlag för bedömargruppen fattas av fakultetsstyrelsen efter samråd med institutionen och bedömargruppen. Bedömargruppen bör tidigt i processen få möjlighet att uttrycka särskilda önskemål om underlag. Underlaget beskriver hur utbildningen arbetar med säkring och utveckling av kvalitet med avseende på studenternas lärande och utbildningens resultat.

Inför en utvärdering ska ansvarig institution i samråd med fakultetskansliet ta fram underlag, se nedanstående exempel. Institutionen kan även föreslå ytterligare underlag. Fakulteten presenterar sedan underlaget för bedömargruppen som då har möjlighet att efterfråga kompletterande material.

Exempel på underlag som kan ligga till grund för bedömargruppens granskning:

STYRDOKUMENT, PROTOKOLL, RAPPORTER M.M.

1. Utbildnings- och kursplaner inklusive listor över kurslitteratur
2. Examenmålsgranskning. Beskrivning av hur kursernas lärandemål förhåller sig till examenmålen för utbildningen.
3. Bedömningskriterier för examination
4. För utbildningsverksamheten relevanta styrdokument, rutiner och PM
5. Dokument som beskriver löpande uppföljnings- och utvecklingsverksamhet
6. Handlings- och verksamhetsplaner och ev. uppföljningsdokument för dessa
7. Protokoll/minnesanteckningar från programråd etc. Om möjligt inkluderas underlag från senaste treårsperiod.
8. Kursguider/motsvarande
9. Exempel på scheman och dokumentation som beskriver undervisningsformer och lärarbemanning.
10. Exempel på examinationsuppgifter och studentprestationer inklusive bedömning. Exempelen ska illustrera spännvidden mellan gränsen för godkända prestationer och gränsen för väl godkända prestationer.

⁵ Länk https://medarbetarportalen.gu.se/digitalAssets/1654/1654664_mall-bed--marutl--tande.docx

11. Exempel på självständiga arbeten inklusive bedömning. Exempelen ska illustrera spännvidden mellan gränsen för ett godkänt examensarbete och gränsen för ett väl godkänt examensarbete.
12. Pedagogiskt idéprogram vid Göteborgs universitet (Dnr V 2015/353)

UTVÄRDERINGS- OCH UPPFÖLJNINGSPÅSLUTAT INKLUSIVE ÅTGÄRDER

13. Programrapporter och kursrapporter. Programrapporter från den senaste treårsperioden samt exempel på kursrapporter från en handfull kurser, även här från den senaste treårsperioden. Syftet är att utvecklingen av kurser och program över tid ska kunna följas.
14. Sammanställningar av kursvärderingar och andra enkäter (till studenter, alumner, VFU-kontakter m fl).
15. Åtgärdsplaner som upprättats som följd av enkäteresultat och utvärderingar.
16. Övriga utvärderingsresultat (t ex UKÄ 2011-2014 - såväl självvärderingsrapport som UKÄ:s bedömning av utvärderade examensmål och eventuella åtgärdsplaner)

ÖVRIGT

17. Lärarlista med anställningsform, akademisk grad, högskolepedagogisk utbildning, undervisningsomfattning och forskningsaktivitet (se t ex UKÄ:s mall för lärarlista vid utvärdering 2011-2014)
18. Relevant statistiskt underlag inklusive sammanställning av söktryck över den senaste 3 årsperioden samt retention/genomströmning för minst tre kullar.
19. Länkar till relevanta webbsidor (såväl för att få information som för att bedöma kvaliteten på informationen)
20. Arbetslivsföreträdares och alumners synpunkter på utbildningen
21. Studenternas kommentar till föreliggande underlag

Att ta fram underlag är en viktig del i utbildningens kvalitetsarbete. Vilka diskussioner ger innehållet i underlaget upphov till? Vilka eventuella förbättringsområden framkommer som man direkt kan diskutera vidare (utan att invänta den externa bedömningen)?

Institutionen lämnar en skriftlig reflektion om ungefär tre A4-sidor där utbildningen kommenteras med avseende på beslutat underlag. Reflektionen ska fungera som en läsanvisning till underlaget men har också som syfte att beskriva helheten och övrigt av vikt (t ex planerade och genomförda förbättringsåtgärder) som bör framföras till bedömargruppen.

Underlag för utbildning på forskarnivå

Beslut av vad som utgör underlag för bedömargruppen fattas av fakultetsstyrelsen efter samråd med berörda institutioner. Bedömargruppen ska ges möjlighet att tidigt i processen uttrycka särskilda önskemål om underlag. Underlaget beskriver hur utbildningen arbetat med säkring och utveckling av kvalitet med avseende på doktorandernas lärande och utbildning.

Inför en utvärdering ska ansvarig institution/institutioner i samråd med fakultetskansliet ta fram underlag, se nedanstående exempel. Institutionen/institutioner kan även föreslå ytterligare underlag. Fakulteten presenterar sedan underlaget för bedömargruppen som då har möjlighet att efterfråga kompletterande material.

Exempel på underlag som kan ligga till grund för bedömargruppens granskning:

STYRDOKUMENT, UTBILDNINGSPÅSLUTERADE DOKUMENT, PROTOKOLL, RAPPORTER M.M.

1. Allmän studieplan
2. Kursplaner inklusive listor över kurslitteratur för obligatoriska kurser
3. Exempel på övriga kurser

4. Examensmålsgranskning. Beskrivning av hur kursernas lärandemål förhåller sig till examensmålen för utbildningen.
5. Göteborgs universitets doktorandregler och fakultetens specifika regler
6. Övriga för utbildningen relevanta styrdokument, rutiner och PM
7. Dokument som beskriver löpande uppföljnings- och utvecklingsverksamhet
8. Handlings- och verksamhetsplaner och ev uppföljningsdokument för dessa
9. Protokoll/minnesanteckningar från t ex beredningsorgan m.m.

UTVÄRDERINGS- OCH UPPFÖLJNINGSPÅGÅRNINGAR INKLUSIVE ÅTGÄRDER

10. Sammanställningar av kursvärderingar m.m
11. Sammanställningar av ev andra enkäter/intervjuer (t ex vad gäller arbetslivsföreträdare och alumner)

ÖVRIGT

12. Lista med samtliga aktiva doktorander och deras (preliminära) avhandlingsområde
- 13.Handledarlista med anställningsform, akademisk grad, pedagogisk utbildning, genomgången handledarutbildning, handlednings- och undervisningsomfattning samt forskningsaktivitet
14. Urval av individuella studieplaner
15. Länkar till relevanta webbsidor (såväl för att få information som för att bedöma kvaliteten på informationen)
16. Kommentarer och läsanvisning till underlaget
17. Doktorandernas kommentar till föreliggande underlag och/eller utbildningen

Syftet med kommentarer och läsanvisning (punkt 19) är att underlätta för bedömarna att bilda sig en uppfattning och få en bra översikt av underlaget. Doktorandernas kommentarer (punkt 20) är en form av doktorandinflytande och doktorandmedverkan som underlättar för bedömarna att granska utbildningen också utifrån ett doktorandperspektiv.

Att ta fram underlag är en viktig del i utbildningens kvalitetsarbete. Vilka diskussioner ger innehållet i underlaget upphov till? Vilka eventuella förbättringsområden framkommer som man direkt kan diskutera vidare (utan att invänta den externa bedömningen)?

Institutionen/ institutionerna lämnar en skriftlig reflektion om ungefär tre A4-sidor där utbildningen kommenteras med avseende på beslutat underlag. Reflektionen ska fungera som en läsanvisning till underlaget men har också som syfte att beskriva helheten och övrigt av vikt (t ex planerade och genomförda förbättringsåtgärder) som bör framföras till bedömargruppen.

Bedömargruppens intervjuer

När bedömargruppens medlemmar har tagit del av underlaget antas gruppen genomföra ett virtuellt förberedande möte för att planera de intervjuer som ska komplettera det skriftliga underlaget och vilka frågor som då bör ställas. I samband med detta kan fakulteten förväntas motta bedömargruppens eventuella önskemål vad gäller kompletteringar av underlaget.

Efter att bedömargruppen tagit del av underlaget genomför gruppen fysiska intervjuer med företrädare för utbildningen och studenter/doktorander. Om särskilda skäl föreligger kan intervjuer genomföras via webb. Bland de intervjuade kan även representanter för samverkande parter utanför universitetet ingå. En muntlig sammanfattning av preliminära iakttagelser kommuniceras med fördel till fakultets- och institutionsledning innan platsbesöket avslutas.

Intervjuer planeras efter bedömargruppens önskemål.

Nedan ges *exempel* på möjligt program för ett *fysiskt* platsbesök.

Dag 1

- 13.00-13.45 Bedömargruppen har ett internt förberedande möte
13.45-14.45 Studenter/doktorander
15.00-16.00 Lärarrepresentanter
16.15-17.15 Institutions/programledning och t ex studievägledare, studierektorer
Bedömargruppen avsätter tid under kvällen för att sammanfatta dagens intryck

Dag 2

- 8.30-9.15 Avnämare/externa intressenter och/eller alumner
9.30-10.15 Eventuellt ytterligare gruppering
10.30-11.00 Återföring till fakultetsledning och institutionsledning/motsvarande
11.00-15.00 Bedömargruppen arbetar enskilt med bedömarutlåtande

Åtgärdsarbete

Institutionen tar fram ett förslag till åtgärdsplan utifrån bedömarutlåtandet. Beredning av förslag sker i beredning för utbildning på forskarnivå alternativt beredning för utbildning på grundnivå och avancerad nivå. Åtgärdsplanen fastställs i fakultetsstyrelsen och publiceras. Fakultetsstyrelsen ansvarar för att åtgärder vidtas på basis av utvärderingarna – i förekommande fall om avveckling.

Publicering och uppföljning

Rektor följer årligen upp de externa utvärderingarna i verksamhetsdialoger med fakulteterna. Samtidigt sker en uppföljning av åtgärder som genomförts efter tidigare utvärderingar. Inför dialogerna rapporterar fakulteterna en sammanfattning av genomförda utvärderingar och pågående utvecklingsarbete.

Förslag på genomförande (tidsplan)

Fakultetens förarbete (Månad 1-3)

- Tidsplan fastställs.
- Fakulteten rekryterar bedömargrupp efter inkomna förslag från institutionen.
- Bedömargrupp och ordförande fastställs av fakultetsstyrelsen.
- Framtagande av underlag till bedömargruppen påbörjas.
- Studenter/doktorander lämnar skriftliga kommentarer på det framtagna underlaget.
- Underlag fastställs av fakultetsstyrelsen och skickas till bedömargruppen.
- Fakulteten i dialog med bedömargruppen tar fram schema för platsbesök.

Bedömargruppens arbete (Månad 4-9)

- Bedömargruppen genomför ett förberedande möte virtuellt efter att tagit del av underlaget. Fakulteten förser bedömargruppen med kompletterande underlag om så önskas.
- Bedömargruppen arbetar med insamlat underlag.
- Bedömargruppen genomför platsbesök och arbetar med bedömarutlåtandet enligt framtaget schema.
- Bedömargruppen skickar sitt preliminära utlåtanden till fakulteten som har möjlighet att kommentera utlåtandet inom 3 veckor. Bedömargruppen fastställer sitt utlåtande och fakulteten publicerar utlåtandet.

- Virtuellt avslutningsmöte, syftet är att bedömargruppen (eller del av bedömargruppen) ger beskrivning av bedömningen och att företrädare för fakulteten, institutionen och student/doktorand ges en möjlighet att ställa frågor och diskutera bedömarutlåtandets innehåll.

Åtgärdsplan (Månad 10-)

- Institutionen inleder arbetet med framtagande av åtgärdsplan, presenterar åtgärdsplanen för Beredning för utbildning på grundnivå och avancerad nivå (BUGA) alternativt Beredning för utbildning på forskarnivå (BUF). Åtgärdsplanen fastställs av fakultetsstyrelsen innan den publiceras. Ett år efter fastställandet genomförs en uppföljning av åtgärdsplanen utav fakulteten.

Övrigt

Utbildningsnämnden, kvalitetsutskottet och forskarutbildningsutskottet analyserar årligen utmaningar och utvecklingsområden samt goda exempel som härrör från årets externa utbildningsutvärderingar. Dessa sammanställs i en rapport som överlämnas till rektor. Förutom att bidra till spridning av erfarenheter och goda exempel inom universitetet ger rapporten en överblick över kvaliteten i det samlade utbildningsutbudet.